

**Notat om
konsekvenser for Færøerne
af en eventuel omdannelse af det danske retsforbehold til en tilvalgsordning**

1. Den 10. december 2014 indgik Socialdemokraterne, Venstre, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti "Aftale om Danmark i Europol". Aftalepartierne indgik endvidere den 17. marts 2015 "Aftale om tilvalg af retsakter på området for retlige og indre anliggender". Aftalepartierne er med disse aftaler enige om at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, og at Danmark – hvis resultatet af folkeafstemningen bliver et ja til omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning – skal tilvælge de i aftalen af 17. marts 2015 nærmere angivne 22 eksisterende EU-retsakter samt den kommende forordning om Europol.

Det fremgår derudover af den politiske aftale af 10. december 2014 om Danmark i Europol, at Danmark på området for asyl og indvandring ønsker at tilvælge de retsakter, hvor Danmark i dag har parallelaftaler med EU, dvs. henholdsvis Dublin III-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 604/2013 af 26. juni 2013) og Eurodac-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 603/2013 af 26. juni 2013) med henblik på fortsat dansk deltagelse. Danmark har herudover to parallelaftaler på det civilretlige område om henholdsvis Bruxelles I-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000) og forkyndelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007).

Hertil kommer, at det følger af tilvalgsordningen, at alle de Schengen-retsakter, der er vedtaget forud for en eventuel omdannelse af forbeholdet til en tilvalgsordning, automatisk vil blive anset for tilvalgt af Danmark, hvis retsforbeholdet bliver omdannet til en tilvalgsordning.

For en nærmere gennemgang af tilvalgsordningen og de nævnte retsakter henvises til regeringsanalysen "Samarbejdet om retlige og indre anliggender", der blev offentliggjort i marts 2015. Redegørelsen findes på Udenrigsministeriets hjemmeside (www.um.dk) såvel som på Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk).

2. Færøerne er ikke omfattet af det danske EU-medlemskab. Det færøske hjemmestyre ønskede ikke at være medlem af det daværende EF, hvorfor den danske tiltrædelse af EF i 1973 efter færøsk ønske ikke kom til at gælde for Færøerne. Færøerne har efterfølgende indgået en fiskeriaftale og en handelsaftale med EU. Det følger således af art. 355, stk. 5, litra a) i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), at traktaterne ikke finder anvendelse på Færøerne. Færøerne deltager derfor ikke i EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender. For en nærmere beskrivelse af Færøernes stilling i forhold til EU henvises til Udenrigsministeriets redegørelse af 29. marts 2005 om konsekvenserne for Færøerne og Grønland af forfatningstraktaten.

3. Udenrigsministeriet har den 1. september 2015 sendt udkast til Forslag til Lov om omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning i offentlig høring. Udkastet til lovforslag findes på www.høringsportalen.dk.

Formålet med lovforslaget er at gøre det muligt for Danmark at omdanne det nuværende retsforbehold til en tilvalgsordning. En sådan omdannelse ændrer ikke på udgangspunktet om, at Danmark ikke deltager i – og ikke bliver bundet af – retsakter, der vedtages med hjemmel i traktatens afsnit om retlige og indre anliggender (TEUF's tredje del, afsnit V). Omdannelsen til en tilvalgsordning indebærer derimod som noget nyt, at Danmark – sag for sag – får ret til at træffe beslutning om at deltage i samarbejdet om den pågældende retsakt mv.

4. En eventuel omdannelse af det danske retsforbehold til en tilvalgsordning vil ikke i sig selv have konsekvenser for Færøerne. Heller ikke det forhold, at Danmark i medfør af tilvalgsordningen tilvælger de EU-retsakter, der fremgår af ovennævnte politiske aftaler, forventes at ville have nogen umiddelbare konsekvenser for Færøerne.

Som det fremgår af ovennævnte regeringsanalyse, vil et eventuelt tilvalg af EU-retsakterne nødvendiggøre en række ændringer af dansk lovgivning. Det bemærkes i den forbindelse, at danske love om gennemførsel/anvendelse af EU-retsakter, der måtte blive tilvalgt efter en eventuel omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning, og som vedrører et rigsanliggende, ikke vil blive sat i kraft for Færøerne, uden at spørgsmålet om ikraftsættelse af lovgivningen – i overensstemmelse med almindelig praksis for ikraftsættelse af lovgivning for Færøerne – har været forelagt Færøerne.

Skal indholdet af et direktiv have virkning for Færøerne, kan dette ske ved, at den danske lovgivning, som implementerer direktivet i dansk ret, gøres gældende eller sættes i kraft for Færøerne. Skal indholdet af en forordning have virkning for Færøerne, kan dette ske ved, at der gennemføres en særlig lov for Færøerne med samme indhold som forordningen.

For en nærmere beskrivelse af proceduren for ikraftsættelse af lovgivning på Færøerne henvises til Statsministeriets vejledning nr. 59 af 2. juli 2012 om ministeriers behandling af sager vedrørende Færøerne.

Hvis en dansk lov i sin helhed ophæves som følge af en EU-retsakt, kan der være behov for at sikre, at retstilstanden på Færøerne ikke påvirkes heraf. Dette kan ske gennem Folketingets vedtagelse af love, der udelukkende gælder for Færøerne.

Endelig skal det bemærkes, at ikraftsættelse af lovgivning vedrørende EU-regler for Færøerne som udgangspunkt kun har effekt internt i den danske retsorden. Færøerne får således ikke nogen gensidige rettigheder eller forpligtelser i forhold til EU eller EU's medlemsstater, medmindre der indgås specifikke aftaler herom.